

DIỄN TẬP ỨNG PHÓ SỰ CỐ BỨC XẠ VÀ HẠT NHÂN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH NĂM 2023

ThS. PHAN THANH NGHIỆM

Phó Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

Ngày nay, kỹ thuật bức xạ và hạt nhân đã và đang được ứng dụng ngày càng rộng rãi và có hiệu quả trong các ngành kinh tế - kỹ thuật, đặc biệt là các lĩnh vực: y tế, nông nghiệp, công nghiệp, sản xuất, khai khoáng, an ninh, môi trường. Những tiến bộ khoa học và công nghệ gần đây đã mở ra nhiều thuận lợi với công nghệ bức xạ và hạt nhân. Do vậy, ứng dụng công nghệ bức xạ, hạt nhân vào mục đích phát triển kinh tế - xã hội là nhu cầu tất yếu đối với mỗi quốc gia, trong đó có Việt Nam. Tuy nhiên, bên cạnh những lợi ích mang lại từ ứng dụng bức xạ và hạt nhân thì đi kèm với nó là sự gia tăng nguy cơ xảy ra sự cố bức xạ, hạt nhân gây mất an toàn đối với sức khỏe con người, môi trường và cộng đồng xã hội nếu không được quản lý, giám sát chặt chẽ và có những biện pháp phòng ngừa, ứng phó thích hợp.

Sự cố bức xạ, hạt nhân là tình trạng mất an toàn bức xạ; mất an toàn hạt nhân; mất an ninh đối với nguồn phóng xạ, vật liệu hạt nhân, thiết bị hạt nhân, cơ sở bức xạ và cơ sở hạt nhân. Hậu quả do sự cố bức xạ, hạt nhân gây ra là đặc biệt nghiêm trọng, để lại nhiều di chứng, bệnh tật đối với con người, hủy hoại môi trường sinh thái và tác động lâu dài đến đời sống xã hội.

Nhận thức rõ điều đó, Đảng, Nhà nước ta luôn coi trọng công tác phòng ngừa, phát hiện và chuẩn bị mọi mặt sẵn sàng ứng phó hiệu quả sự cố. Thời gian qua, cùng với tăng cường lãnh

đạo, chỉ đạo xây dựng, bổ sung hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về ứng phó sự cố, Đảng, Chính phủ còn quan tâm tuyên truyền, giáo dục công tác phòng hóa nói chung, ứng phó sự cố bức xạ, hạt nhân nói riêng, nâng cao nhận thức, ý thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, các tổ chức xã hội và nhân dân về nhiệm vụ quan trọng này; đầu tư, huy động mọi nguồn lực nâng cao trình độ, khả năng thực hiện nhiệm vụ cho lực lượng tham gia, giảm thiểu thiệt hại về con người và tài sản.

Thực hiện Luật Năng lượng nguyên tử ngày 3/6/2008, Thông tư số 25/2014/TT-BKHCN ngày 8/10/2014 của Bộ Khoa học và Công nghệ quy định việc chuẩn bị ứng phó và ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân, lập và phê duyệt kế hoạch ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân; UBND tỉnh Quảng Bình đã xây dựng Kế hoạch số 178/KH-UBND ngày 5/2/2018 về ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình và đã được Bộ Khoa học và Công nghệ phê duyệt theo Quyết định số 510/QĐ-BKHCN ngày 14/3/2018. Theo đó, UBND tỉnh tổ chức diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân cấp tỉnh định kỳ 3 năm/lần.

Để triển khai thực hiện Kế hoạch ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh, UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 509/KH-UBND ngày 24/3/2023 về tổ chức diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023. Mục tiêu của cuộc diễn

Đồng chí Hồ An Phong, Phó Chủ tịch UBND tỉnh phát biểu tại Cuộc diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023

Ảnh tư liệu

tập nhằm trang bị kiến thức, nâng cao năng lực tổ chức chỉ huy, điều hành và kỹ thuật ứng phó sự cố cho các đối tượng, nhất là cán bộ trực tiếp thực hiện nhiệm vụ ứng phó sự cố; tuyên truyền, nâng cao ý thức trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân về công tác bảo đảm an toàn bức xạ và an ninh nguồn phóng xạ. Đồng thời, kết quả việc tổ chức diễn tập là cơ sở để đánh giá sự phù hợp của kế hoạch ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân cấp tỉnh đã được phê duyệt với điều kiện thực tế, từ đó điều chỉnh, bổ sung kịp thời, góp phần hoàn thiện kế hoạch trong những năm tiếp theo.

Để triển khai diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023, UBND tỉnh và Ban Tổ chức diễn tập ban hành các văn bản chỉ đạo, như: Kế hoạch số 509/KH-UBND ngày 24/3/2023 của UBND tỉnh về tổ chức diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm

2023; Quyết định số 712/QĐ-UBND ngày 4/4/2023 của UBND tỉnh về việc thành lập Ban Chỉ huy ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, do đồng chí Hồ An Phong, Phó Chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng ban, Sở Khoa học và Công nghệ là cơ quan Thường trực Ban Chỉ huy; Quyết định số 1762/QĐ-UBND ngày 28/6/2023 của UBND tỉnh về phê duyệt kịch bản diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023; Quyết định số 1911/QĐ-UBND ngày 13/7/2023 của UBND tỉnh về thành lập Ban Tổ chức diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023, do đồng chí Hồ An Phong, Phó Chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng ban, Sở Khoa học và Công nghệ là cơ quan Thường trực Ban Tổ chức diễn tập; Thông báo số 1590/TB-UBND ngày 9/8/2023 của UBND tỉnh về tổ chức bồi dưỡng kiến thức, luyện tập,

tổng duyệt và diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023; Quyết định số 135/QĐ-BTCDT ngày 17/8/2023 của Ban Tổ chức diễn tập về huy động lực lượng, trang thiết bị, phương tiện tham gia bồi dưỡng kiến thức, luyện tập, tổng duyệt và diễn tập ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình năm 2023.

Triển khai các văn bản chỉ đạo trên, Sở Khoa học và Công nghệ phối hợp với Trung tâm Hỗ trợ kỹ thuật an toàn bức xạ hạt nhân và ứng phó sự cố - Cục An toàn bức xạ và hạt nhân xây dựng kịch bản diễn tập. Tình huống được lựa chọn là một xe bán tải vận chuyển một nguồn phóng xạ (Cs-137 hoạt độ 100mCi) qua địa bàn thành phố Đồng Hới, trên xe có người lái và nhân viên áp tải nguồn phóng xạ. Khi đang tham gia giao thông trên đường, xe vận chuyển nguồn phóng xạ đã va chạm mạnh với xe tải chạy ngược chiều. Sự cố tai nạn đã làm người lái xe ô tô chở nguồn phóng xạ, nhân viên áp tải bị ngất và kẹt trong xe; lái xe tải và phụ xe tải bị thương nhẹ.

Nội dung diễn tập được chia thành 2 phần: phần 1 là các hoạt động điều hành chỉ đạo phối hợp giữa các cơ quan từ khi phát hiện ra vụ tai nạn đến khi kích hoạt kế hoạch ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân cấp tỉnh được quay phim, ghi hình trước để phát tại cuộc diễn tập; phần 2 là hoạt động thực hành ứng phó sự cố tại hiện trường.

Cuộc diễn tập lần này đã huy động số lượng lớn lực lượng và các trang thiết bị gồm: 1 xe cứu nạn và cứu hộ, 1 xe chữa cháy, 2 xe cấp cứu y tế, 1 xe ô tô cảnh sát giao thông, 2 xe mô tô cảnh sát giao thông và nhiều trang thiết bị chuyên ngành về đo bức xạ và hạt nhân đáp ứng đầy đủ theo yêu cầu nội dung kịch bản.

Các hình ảnh cuộc diễn tập được quay phim và truyền hình trực tiếp về khu vực đại biểu tham dự để tiện theo dõi các tình huống xảy ra.

Để chuẩn bị cho cuộc diễn tập, Ban Tổ chức diễn tập đã tổ chức bồi dưỡng kiến thức về ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân cho hơn 70 người là cán bộ các sở, ban, ngành và lực lượng vũ trang tham gia diễn tập trong thời gian 1 ngày. Nội dung tập huấn gồm: (1) Khái niệm cơ bản về bức xạ ion hóa, ứng dụng nguồn phóng xạ, liều bức xạ và hiệu ứng sinh học của bức xạ; (2) Các giai đoạn (tác nghiệp) trong ứng phó sự cố bức xạ; (3) Thiết bị đo bức xạ ion hóa và ứng phó sự cố; (4) Nhiệm vụ phóng xạ và tẩy xạ; (5) Tìm kiếm nguồn phóng xạ. Công tác luyện tập trước khi diễn tập, diễn ra trong 3 ngày, từ ngày 12-14/9/2023.

Cuộc diễn tập chính thức diễn ra vào ngày 15/9/2023, trong vòng gần 90 phút, các nội dung diễn tập được thực hiện nhanh chóng, kịp thời, an toàn và được quản lý, kiểm soát, phối hợp đồng bộ, hiệu quả. Qua cuộc diễn tập đã trang bị cho lực lượng ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân nắm vững các kiến thức cơ bản về an toàn bức xạ và hạt nhân, các kỹ thuật đo đạc tìm kiếm nguồn phóng xạ và các thao tác kỹ thuật khi xử lý nguồn phóng xạ đảm an toàn; đồng thời rút ra các bài học kinh nghiệm để bổ sung, điều chỉnh, cập nhật vào bản Kế hoạch ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân cấp tỉnh cho phù hợp với điều kiện thực tế.

Việc tổ chức thành công cuộc diễn tập đã tạo được hiệu ứng mạnh mẽ, sâu rộng trong việc nâng cao nhận thức của các cơ quan quản lý, các cơ sở tiến hành công việc bức xạ và người dân đối với công tác đảm bảo an toàn bức xạ và ứng phó sự cố bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh ■